

Nu bijna elke sport kunstgras wel heeft geaccepteerd, is het de vraag of er ooit nog een nieuwe generatie kunstgras komt. Tezamen met een aantal mensen uit de industrie droomde Fieldmanager in deze donkere dagen even weg en keek in de toekomst die 'de vierde generatie kunstgras' heet.

Auteur: Guy Oldenkotte

Is kunstgras uitontwikkeld? Vierde generatie kunstgras is nog koffiedik kijken

Het lijkt al weer bijna een eeuwigheid geleden dat de Amerikaanse chemiereus Monsanto in 1965 op de proppen kwam met, wat later werd genoemd, de Eerste Generatie kunstgras. Het kunstgras, gemaakt van nylon, moest een oplossing bieden voor de honkballers in de Houston Astrodome die te kampen hadden met een grasmat die niet wilde groeien in het overdekte stadion. Gestimuleerd door de welvarende hockeybonden en clubs kwam de kunstgrasindustrie ruim tien jaar later met een oplossing die de sportwereld radicaal zou doen veranderen. Kunstgras was niet langer iets dat was voorbehouden aan rijke en typisch Amerikaanse sporten; met de tweede generatie kunstgras maakte kunstgras nu zijn intrede in de mondiale sporten. Maar 's werelds grootste sport moest bijna vijftwintig jaar wachten voordat ook voor deze sport een goed kunstgrasalternatief was gevonden. Hoewel velen kunstgras voor voetbal ook wel 'rubberingestrooid kunstgras' noemen, is de officiële naam 'derde generatie kunstgras'.

wachte toename van de accommodatiegebruikers en de schaarse ruimte. Kunstgras biedt door de redelijk onbeperkte belastbaarheid ruimte voor meer sporters dan natuurgras. Op het platteland is geen grote druk op de ruimte en voldoet kunstgras aan de vraag om kwaliteitsverbetering. Bovendien, zowel in de stad als op het platteland speelt de vraag hoe velden multifunctioneel kunnen worden ingezet, en dan niet alleen voor onderwijs en naschoolse opvang, maar ook voor verschillende sporttakken. Ik verwacht daarom dat een eventuele vierde generatie kunstgras dus geschikt moet zijn voor verschillende sporten.”

Welke sport leidend?

Stijgende grondprijzen en een verdere verstedelijking en groter druk op de ruimte voor sport zijn elementen die, volgens Hoekman, bij zullen dragen in de noodzaak om sporten te combineren op één veld. Er wordt nu al wel gekeken naar optimaal gebruik van een veld, door bijvoorbeeld scholen in de nabijheid hier gebruik van te laten

maken voor gymlessen, of de naschoolse opvang. Maar uiteindelijk is dat allemaal maar kleinschalig, de grote winst zit in mogelijkheden om velden voor meerdere sporttakken in te zetten. In de toekomst zullen gemeenten meer multifunctionele sportvelden en multifunctionele accommodaties aanleggen, verwacht ik, zonder dat dit zal leiden tot zogenaamde omni-verenigingen." De sportparticipatie en favoriete sporten hebben de laatste jaren weinig verandering laten zien. Volgens Hoekman maakt momenteel met name hockey de grootste groei door van de vele sporten waarvoor een veld is vereist. "Bij voetbal zie je door de inzet op 35- en 45-plussers en meisjes in de afgelopen jaren weer een stijgende lijn in deelname. De deelname aan tennis is juist wat grillig over de jaren. Voor de komende jaren verwacht ik dat tennis, als sport die ook veel op latere leeftijd wordt beoefend, wel kan profiteren van de vergrijzing." Voor wat betreft handbal is Hoekmans verwachting echter negatief. "Ik heb de indruk dat deze sport zich steeds meer naar binnen verplaatst waardoor er minder behoefte zal ontstaan naar buitenvelden voor deze sport." Met een variatie aan sporten per gemeente, of zelfs per sportpark, is het de vraag welke sport dan leidend moet zijn bij de ontwikkeling van zo'n multifunctioneel veld. "Dat zal per situatie en per betrokken sporten afhangen. De gemeente zal afhankelijk van waar zich tekorten en overschotten voordoen in samenwerking met

Remco Hoekman

de betreffende sportverenigingen en sportbonden moeten bepalen of en hoe een multifunctioneel veld een oplossing biedt."

Lastige taak

Volgens Friso van den Berg van Edel Grass kunnen sommige sporten prima worden gecombineerd op één veld. "Voetbal en rugby op één veld kan prima, net als hockey en tennis. Er is zelfs de optie om hockey en voetbal op hetzelfde kunstgrasveld te laten spelen. Dat kan allemaal prima zolang er niet voldaan hoeft te worden aan de sport- en speltechnische eisen die door de afzonderlijke sportbonden worden gesteld. Is die eis er wel, dan voorzie ik een groot probleem, omdat sommige sporten zich lastig laten combineren. In dat geval zou een veld alleen geschikt zijn voor de breedtesport."

"Multifunctioneel kunstgras lijkt voorsnog alleen inzetbaar in de breedtesport"

Hoekman erkent dat die eisen een obstakel vormen, maar is van mening dat, om een multifunctioneel kunstgrasveld te kunnen ontwikkelen, alle partijen uiteindelijk water bij de wijn zullen moeten doen. Dat vindt ook John Machiels van SRO, een organisatie die het doel heeft een bijdrage te leveren aan de leefbaarheid, de gezondheid en welzijn van de maatschappij. Volgens Machiels kan zo'n ontwikkeling al in gang worden gezet met het verlenen van de meest simpele toestemming. "Het probleem nu is dat alle bonden eisen dat er maar één set lijnen op een kunstgrasveld mag staan en dus kun je aan die eis niet voldoen. Bonden zijn daarin, helaas, te halstarrig. We hebben onlangs nog gezocht naar een kunstgrasveld waarvan zowel de korfbalverenigingen als de handbalvereniging gebruik van zouden kunnen maken. Dat is dankzij die eis niet gelukt. Ik vind dat een gemiste kans." Net als Hoekman vind ook Machiels de situatie te bizar voor woorden. "Ik vind die belemmering raar. In sporthallen staan vaak de lijnen voor acht of negen sporten op één veld en daar vormt het geen probleem. Waarom op een buitenveld dan wel?" Patrick Balemans van de KNVB is van mening dat de soep allemaal niet zo heet wordt gegeten als dat die wordt opgediend. "Wij verlenen regelmatig dispensatie voor velden waarop meerdere sporten

kunnen worden gespeeld. Die velden kunnen dan worden gebruikt door bijvoorbeeld de jeugdteams." Bovendien, zo merkt hij op, zij er tegenwoordig goede verven op de markt waarmee de lijnen tijdelijk kunnen worden gezet. Maar voor Martin Heemskerk van ASC Sports & Water consultants is dat alles niet voldoende. Hij maakt zich oprecht boos wanneer naar zijn mening wordt gevraagd. "Het is voor mij onbestaanbaar dat bonden op dit punt zo weinig tolerant zijn. Ik ben er van overtuigd dat dit standpunt in de toekomst echter onhoudbaar wordt aangezien de beschikbare ruimte steeds schaarser wordt. Ze zullen uiteindelijk wel overstag moeten." Hoewel die gedachte Heemskerk nog enigszins positief doet stemmen zit het probleem, volgens hem, dieper. "Wat erger is, is dat zelfs werkgroep zes, een werkgroep die vanuit NOC*NSF kijkt naar kunstgras sportvelden, niet bereid is aandacht te besteden aan het probleem. Het komt er nog niet eens op de agenda." Die houding is veelzeggend, omdat veel van de betrokkenen van mening zijn dat juist NOC*NSF het voortouw moeten nemen bij de vaststelling van de criteria voor een multifunctioneel veld.

Kristallenbol of koffiedik kijken?

Het antwoord op de vraag 'hoe gaat de eventuele vierde generatie kunstgras eruit zien' lijkt duidelijk. Maar 'wanneer komt dat er dan?' blijft echter nog de vraag, hoewel men overtuigd is dat het er uiteindelijk wel van komt, gezien de druk om grond, de noodzaak voor bezuinigen en de wens om vaker en diverser aan sport te kunnen deelnemen. Want zolang de bonden weigeren mee te werken aan de harmonisering van de meest eenvoudig aan te passen regel, blijft het lastig voorspellen. Tenzij alle betrokkenen het licht willen zien. Volgens de overlevering zagen wijze mannen 2000 jaar geleden ook al een licht. Niet veel later geschiedde een wonder. Misschien dat de bonden eens een lichtje moeten opsteken?